

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMŲINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMŲINIUS

2003 m. lapkričio 6 d.

Nr. 45 (574)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Jonas BALNIKAS

Skandalas kenkia Lietuvos įvaizdžiui

Vis dar vaidina Napoleoną

Apsiskandalijęs prezidento patarėjas užsienio politikos klausimais A. Medalinskas, iškoneveikęs ir turgas bobelės žargonu suniekinęs užsienio reikalų ministrą A. Valionį, užuot nuoširdžiai atsiprašęs ir pritilęs, vėl pradėjo ieškoti naujų priešų. Tai yra tu, kurie kasa duobę jo viršūninkui prezidentui. Nors, tiesą sakant, paašikėjus prezidento aplinkos žmonių įtartinėms ryšiams ir veiksams, dar nežinia, kas iš tiesų viršūninkauja Daukanto gatvės rūmuose. Taigi prieš išvykstant prezidentui į Belgiją ir Vokietiją A. Medalinskas papylė alyvos į ugnį pareikšdamas, jog kai kurie aukšti politikos veikėjai ir valstybės pareigūnai siekia išstumti prezidentą ir užimti jo vietą. Esą iš tų veikėjų lūpų neatsitiktinai pasigirdo žodis "apkalta". A. Medalinskas neminėjo Seimo pirmininko pavardės, tačiau labai aiškiai

paskelbė A. Paulauską prezidento priešų Nr. 1. Dar daugiau, A. Medalinskas vėl metė kaltinimus Valstybės saugumo departamentui ir jo vadovui Mečiui Laurinkui. Darosi vis labiau akivaizdu, kad premjeras A. Brazauskas, išaiškėjus prezidentūros veikėjų ryšiams su Rusijos ir Lietuvos nusikalstamo pasaulio atstovais, palaiko prezidento pusę ir faktiškai išduoda valdančiosios koalicijos partnerius socialliberalus ir jų lyderį Seimo pirmininką A. Paulauską. Tiesa, A. Brazauskas užsiminė, jog dėl visko kalti prezidento patarėjai, kurie esą buvo nepakankamai kruopščiai parinkti. Kita vertus, aiškėja ir tai, kad A. Brazausko neokomunistai rengiasi keisti koalicijos partnerius, nes socialliberalai, o ypač jų vadovas ir Seimo pirmininkas A. Paulauskas, tampa vis labiau savarankiški. Vienas iš socialdemokratų partijos lyderių Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas

Č. Juršėnas netgi bandė nepateikti Seimui protokolinio nutarimo projekto dėl Valstybės saugumo departamento generalinio direktoriaus Mečio Laurinkaus atšaukimo ir pareigų sustabdymo svarstymą iki tol, kol laikinoji parlamentinė komisija paskelbs ir pateiks Seimui savo išvadą. Tik Seimo pirmininkui A. Paulauskui kategoriškai pareikalavus klausimas buvo pateiktas balsavimui. Balsavime dauguma vadinamųjų socialdemokratų susilaikė, nors visų Seimo frakcijų atstovų pasitarime buvo nutarta, jog yra būtina stabdyti M. Laurinkaus atšaukimo iš VSD vadovo pareigų procedūrą. Tai rodo, kad A. Brazauskas ir jo partija aiškiai nenori, kad būtų atskleisti įtartinai prezidentūros atstovų ryšiai, o svarbiausia, kokiu būdu VSD pateikti prezidentūrai slapti duomenys bemat buvo žinomi tiems, apie kuriuos buvo rašoma slaptose VSD pažymose.

Jausdamas tokį stiprų už-

nugarį ir A. Brazausko paramą vėl atkuto jau minėtasis A. Medalinskas ir iš naujo ėmė "tvarkyti" Lietuvos užsienio politiką. Ir tai daroma tuo metu, kai Lietuva rengiasi jau kitą pavasarį tapti visateise Europos Sąjungos nare. Juk gruodžio 12-14 dienomis Romoje įvyks ES viršūnių konferencija. Tuo tarpu skandalai aukščiausios Lietuvos valdžios viršūnėse ir nuolatinės A. Medalinsko ir kitų prezidentūros veikėjų provokacijos labai kenkia Lietuvos įvaizdžiui.

Sajungininkai

Po Seimo posėdžio, kuriame buvo išklausti prezidento aplinkos žmonių ir jo dosniausio finansinio rėmėjo J. Borisovo telefoninių pokalbių įrašai, paašikėjo, kad didžiausi prezidento rėmėjai, nepaisant VSD pateiktų skandalingų faktų, yra Seimo nariai V. Sustauskas, J. Veselka, K. Prunskienė ir, žinoma, visi "prezidentinės" liberalų demokratų frakcijos nariai. Keisčiausia, jog prie šios kompanijos prisijungė dešinioji K. Bobelio partijos ranka – parlamentaras P. Gražulis.

(keliamo į 2 psl.)

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

Karas tarp Seimo ir prezidentūros

"Tremtinio" skaitytojai, besidomintys žiniomis iš Seimo, nuo praėjusios savaitės pranešimo apie tai, kad Seime svarstomas Valstybės saugumo departamento vadovo keitimas, tikriausiai išgyveno vieną įtempčiausių ir kankinamų ilgiausių prezidentinio skandalo savaitių.

Tiesa, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai ir visi Nepriklausomybės klausimams neabejingi piliečiai, ypač skaitę "Žinias iš Seimo", iš tiesų neturėjo būti itin nustebinti viešumon iškilusio skandalo. Mūsų savaitraštis intensyviai skelbia pavojų dėl Rusijos skverbimosi į mūsų šalies ekonomiką, dėl imperinius sapnus besapnuojančios Rusijos užsienio politikos, kuri verslo subjektus naudoja kaip užsienio politikos žaidimų įrankius, dėl mūsų kaip pafrontės valstybės prievolės

niekada neprarasti budrumo.

Dar gerokai prieš R. Paksui tampa šalis prezidentu rašė apie įvairiausių "būrimus iš sraigasparnio dūmų", mėginant slėpti ryšius su Rusija, su viešųjų ryšių įmone "Almax" ir visa kita. Iškart po prezidento rinkimų vieni pirmųjų paskelbėme V. Landsbergio, ištikimiausio Lietuvos Nepriklausomybės draugo ir krikštadėvio, žodžius, teisingiau, grasinimus R. Paksui, kad jis bus budrus, stebės ir netylės, kai tik rusiška yla kyštels iš prezidento maišo.

Šiandien, kai ruošiamas laikraštis, trečiadienio rytas. Lietuvos žiniasklaida skelbia apie gandų pavojų. Apie tai, kad rusai gali susprogdinti naftos gręžinį šalia Neringos. Gandų, kurie būtų naudingi prezidentūrai, kad kita nelaime būtų lengvai užtušuota tai, kas dedasi po prezidento sparnu.

(keliamo į 2 psl.)

Lietuvos krizės atgarsiai užsienyje

Įtakingas ne tik JAV, bet ir visame pasaulyje laikraštis "The New York Times" paskelbė straipsnį apie tai, kad aukščiausioji Lietuvos valdžia, konkrečiai prezidentas R. Paksas, kaltinamas ryšiais su mafija ir pavadino šį skandalą "Paksogeitu". Tai yra analogija įvykiams prieš 30 metų Vašingtone, kai dėl savo politinių priešininkų telefoninių pokalbių pasiklausymo, tam vėliau paašikėjus, buvo priverstas atsistatydinti galingiausios pasaulio valstybės prezidentas Ričardas Niksonas. Panašiai išaiškėjusį skandalą komentavo didžiosios pasaulio informacijos agentūros ir radijo stotys: "Amerikos balsas", "Vokietijų banga", BBC. Nors Lietuvos Seimo pirmininkas A. Paulauskas ir daugelis politikų bei politikos apžvalgininkų ir nerekomendavo pre-

zidentui šiuo metu vykti į užsienį, nes ten nebus pasiekta jokių rezultatų, o teks vien tik aiškintis dėl išryškėjusių prezidentūros ryšių su nusikalstamomis struktūromis ir rusiškosios mafijos bei jos kapitalo atstovais. Pasak Lietuvos valstybės saugumo departamento vadovo M. Laurinkaus, NATO valstybių specialiosios tarnybos bei atsakingi šių šalių pareigūnai ne kartą diplomatiškai užsiminė apie tai, kad Lietuva, kaip trečioji valstybė, panaudojama ginklų kontrabandai pažeidžiant embargo režimą šalims, remiančioms tarptautinį terorizmą. NATO šalių atstovai reikalauja imtis prevencinių priemonių ginklų bei neplatinamų medžiagų kontrabandos bei pinigų plovimo problemoms spręsti.

(keliamo į 2 psl.)

Aktualijos

■ Posėdžiavusi Trišalė taryba, kurią sudarė darbdaviai, profsąjungų ir Vyriausybės atstovai, iš esmės pritarė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pasiūlymui kitais metais minimalią mėnesinę algą padidinti nuo 450 iki 500 litų.

■ Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) pirmininkas Z. Vaigauskas įteikė Seimo nario pažymėjimą advokatui Vytautui Zabielai, kuris pakeitė iš Seimo pasitraukusį liberalcentristą Rimvydą Vaštaką.

■ Lietuvos socialdemokratų pasveikino į konservatorių gretas išliejusį buvusį socialdemokratą "dutūkstantininką" Rimantą Dagį.

■ Savivaldybės iš valstybės biudžeto netrukus gaus 15 mln. litų. Šie pinigai bus skirti sumokėti savininkams – gražintų namų nuomininkams arba patiems savininkams bei religinėms bendrijoms už išperkama nekilnojamoji turta.

■ Daugiau nei trečdalis - 35 proc. Lietuvos gyventojų teigia, kad labiausiai didžiuojasi krepšinininkų pergalėmis, 34 proc. respondentų didžiuojasi Lietuvos istorija. Apie tai informuoja "Omni Laiko" užsakymu rinkos analizės ir tyrimų grupės RAIT atlikta apklausa.

■ Latvijos ekonomikos ministras J. Lujanas pareiškė manąs, kad Latvija Europos Sąjungoje fiksuojamą pragyvenimo lygį pasieks iki 2030 metų. Savo prognozę ministras grindžia prielaida, kad ilgalaikėje perspektyvoje Latvijos bendrasis vidaus produktas (BVP) kasmet paaugsbent 5 procentais.

■ Šią savaitę Europos Komisija turėtų paraginti Lenkiją ir dar devynias būsimąsias Europos Sąjungos nares, tarp jų ir Lietuvą, imtis "neatidėliotinių ir ryžtingų veiksmų", kad iki kitų metų gegužės mėn. numatyto prisijungimo būtų išspręstos dar likusios problemos, rašo verslo dienraštis "Financial Times".

■ Danija - rojus teroristų susivienijimams. Ekspertai teigia, kad "Al Qaeda" ir kitos radikalios islamistų grupuotės randa prieglobstį Danijoje ir kitose Šiaurės Europos šalyse, turinčiose liberalius imigracijos įstatymus.

Žinios iš Seimo

(atkelta iš 1 psl.)

Pakvipo okupacijos metais taip gerai žinoto šaltojo karo drėgme. Nieko nepaisantys prezidentūros pakalikai, tvirtos Rusijos rankos vedami, netekę bet kokio padarumo ir pilietiško, daro viską, kad išliktų.

NATO sienai tapus mūsų valstybės siena, apibūdinimas „pafrontės valstybė“ taps nebe gražiu perkeltiniu posakiu, bet realybe. Žiniasklaida jau paskelbė: karas. Tikras ir neišgalvotas karas tarp Seimo ir prezidentūros, tarp mūsų išsikovotos dar jaunos demokratijos ir Rusijos įtakos, tarp skaudžios ir nemalonus tikrovės ir viešųjų ryšių dirigento A.Katkevičiaus už didelius pinigus kuriamos iliuzijos, regimybės, mirażo. Politologai pranašauja: gerbiami Lietuvos piliečiai, pratinkitės prie minties, kad tokie skandalai Lietuvą krės dar ne kartą. Juk čia – pafrontė.

Karo įspūdį sutvirtina ir R.Pakso nepaisymas Seimo ir užsienio reikalų ministro bei politologų prašymų nevažiuoti dabar į užsienį ir neplatinti Lietuvai užtrauktos nešlovės. Palaukti, kol jis susigrąžins visuomenės, politikų ir užsienio šalių pasitikėjimą. R.Paksas elgiasi atvirai. Jis jau Briuselyje ir rengiasi į JAV.

Tokį įspūdį sutvirtina ne tik darbus Seimo politikų, vadovaujamų Seimo pirmininko A.Paulausko, darbas, neįtikėtina atviro laispsnio viešumas, žmonių nerimas bei prezidento ir jo kompanijos visiškai nepaisymas valstybės interesų, bet ir keisti, grėsmingi sutapimai.

Seime politikai jau bunda iš šoko – vieni buvo sunerimę dėl valstybės likimo, kiti persigandę dėl savo kailio. Tokią baimę iki šio turėtų jausti paksininkas D.Barakauskas, pirmasis rinkimų naktį išviešinęs R.Pakso ketinimus keisti visus Lietuvos specialiuųjų tarnybų vadovus. Dar gilesnę baimę turėtų išgyventi kitas liberaldemokratas parlamentaras E.Skarbalius, susipainiojęs ryšiais su tarptautinių nusikaltėlių patikėtine Lietuvoje verslininke R.Smalyte. Į šios moters klastas mundurą susitepė ir Pasienio apsaugos vadas Songaila. Labai blogai turėtų jaustis visa liberaldemokratų frakcija Seime ir visa jų partija, kuriai berods R.Paksas linkęs krauti atsakomybę už visus prezidentinės kampanijos sandorius ir visą peklą, kurią užvirė karščiausias noras bet kokia kaina iširopti ir svaiginamas valdžios aukštumas.

Devyni Seimo nariai nuo lapkričio 4 d. pradėjo dirbti A.Sakalo vadovaujamoje Seimo laikinojo tyrimo komisijoje dėl galimų grėsmių nacionaliniam saugumui. Joje Tėvynės sąjungos frakcijai atstovauja jos lyderis A.Kubilius. Šios komisijos posėdžiai kol kas slapti, bet jau rytdienos (t.y. ketvirtadienio) plenariniame posėdyje bus priiminėjama įstatymo pataisa, leisianti laikinosioms komisijoms rengti atvirus posėdžius. Likimo ironija: prezidentas R.Paksas savo ranka privalės pasirašyti šį įstatymą. Jei

jis susvyruos, tai padarys Seimo pirmininkas. Ši komisija, be visų kitų klausimų, pateiktų kartu su Valstybės saugumo departamento bylomis, spręs ir galimos apkaltos prezidentui klausimą. Žinoma, tai bus sunkus procesas, mat R.Paksą jau dabar dangsto valdančiosios daugumos ir Vyriausybės lyderis A.Brazauskas. Atrodo, kad jis vienintelis pastarosiomis dienomis neįžvelgia jokio skandalo ir paprastai reikalauja atstatyti susikompromitavusius pareigūnus.

Politikai skeptiškai nusiteikę dėl apkaltos prezidentui galimybės: sako, kad nėra tiesioginių įrodymų, kuriais remiantis būtų galima kaltinti prezidentą. O štai politikos apžvalgininkė Lina Pečeliūnienė laikosi kitos nuomonės. Ji teigia, kad Lietuvos Konstitucijoje tokios sąvokos kaip „prezidentūra“ nėra. Čia įvardijamas tik prezidentas. Vadinasi, viskas, kas vyksta jo kieme, remiantis aukščiausiu Lietuvos įstatymu, atitenka jo atsakomybei.

Naujas narys

Spalio 29-ąją Tėvynės sąjungos prezidiumas oficialiai pasveikino Rimanto Dagio ir jo bendražygių apsisprendimą jungtis į Tėvynės sąjungą. Neoficialiais duomenimis, su R.Dagiu „sąjungą su Tėvyne“ sudarys dar apie 100 buvusių „dutūkstantininkų“.

Šio įsiliejimo negalima vadinti jungimusi, kadangi R.Dagys į TS ateina atsisakęs „Socialdemokratijos 2000“ pirmininko pareigų. Kol kas pareiškimą stoti į Tėvynės sąjungą parašė tik pats buvęs „dutūkstantininkų“ lyderis. Jis negali patikinti, kad su juo į TS tikrai ateis 100 bendražygių.

R.Dagys gimęs tremtyje, Kazachstane, politinių kalinių šeimoje. 1946 m. į Vorkutą 10 metų kalėti buvo išsiųsta jo mama, nes jos broliai buvo gerai žinomi partizanai. Po 2 metų toks pat nuosprendis paskelbtas ir R.Dagio tėvui, kuris kalėjo tarp Tomsko ir Omsko. Vėliau jiems teko tremtį kęsti Kazachstane. Į Lietuvą grįžę tėvai mažąjį Rimantą parsigabeno jau „solidaus“ – septynerių metų amžiaus.

TS, priėmusi R.Dagį į savo gretas, mano, kad patyrusių politikų, turinčių patirties ginant darbininkų reikalus, deklaravusių ištikimybę vakarietiškomis vertybėmis, taigi ir vakarietiškiems darbininkų ir darbdavių santykiams, įsijungimas į TS gretas dar labiau išplėtos TS ir jos Krikščioniškosios demokratijos frakcijos veiklą. Čia kalbama apie socialinę kryptį, rūpinantis, kad Lietuvoje nedidėtų visuomenės dalių atotrūkis, kad nepristigtų teisingumo socialiniuose ir darbo santykiuose.

TS, kuri savo partinę struktūrą ir veiklą modeliuoja Europos pavyzdžiu, tvirtina, kad socialinis rūpestis atsispindi ir Europos Liaudies partijos programoje, kurią Lietuvoje atstovauja ir Tėvynės sąjunga.

Lietuvos krizės atgarsiai užsienyje

(atkelta iš 1 psl.)

Aišku, NATO pareigūnai kalbėdami apie ginklų kontrabandą pirmiausia turėjo galvoje pagrindinį prezidento R.Pakso rinkimų kampanijos rėmėją, mūsų prezidento rūpesčiu staiga ant rą kartą padarytą Lietuvos piliečiu, buvusį sovietinės armijos karininką ir Afganistano karo veteraną Jurijų Borisovą, kurio firma „Avia Baltika“ tiekė sraigtasparnius terorizmą remiančiam Sudanui. Taip pat apie kito Rusijos politinio ir nusikalstamo pasaulio veikėjo Anzoro Kikalishvilio-Arsentjevo ryšius su prezidento aplinka, puikiai žinomus ir Briuselyje, ir Vašingtone. Jeigu oficialūs Europos Sąjungos pareigūnai Briuselyje kol kas mandagiai skelbia, jog „įdėmiai seka įvykius Lietuvoje“, tai Vašingtono politikai kur kas atviresni. Pasak JAV diplomatų, prieš numatomą gruodžio pradžioje prezidento R.Pakso vizitą į JAV, jam buvo pateikta nemažai klausimų dėl išryškėjusių įtartinų prezidentūros ryšių. Reikalaujama nuširdžiai ir aiškiai atsakyti į tuos klausimus. Be to, Vakarų spaudoje nedviprasmiškai užsimenama, jog kilęs „Paksogeitas“ gali gerokai sumenkinėti Lietuvos pasiekimus per pastaruosius metus stojant į ES ir NATO ir patenkinti jos, kaip patikimos partnerės, reputacijai. Reuters informacijos agentūra atkreipia dėmesį į Lietuvos Seimo pirmininko A.Paulausko žodžius, jog Lietuva ir jos politikai turi apsivalyti prieš prisijungiant prie NATO ir Europos Sąjungos.

Todėl teisingas ne tik Seimo pirmininkas A.Paulauskas, rekomendavęs prezidentui šiuo metu susilaikyti nuo užsienio vizitų. Beje, ir užsienio reikalų ministras A.Valionis sakė abejojantis dėl prezidento vizitų į Belgiją bei Vokietiją. Ministras netgi išpėjo R.Paksą, kad ypač Europos Parlamente jo gali laukti ne itin malonūs europarlamentarų ir žurnalistų klausimai. Vienas aukštas ES pareigūnas paklaustas, kaip bus sutiktas į Briuselį atvykęs Lietuvos prezidentas, atsakė gana diplomatiškai. Esą „kol kas“ R.Paksas dar yra Lietuvos prezidentas ir bus sutiktas kaip ir prideda valstybės vadovą sutikti.

Užtat ilgokai nieko neskelbusi apie „Paksogeito“ skandalą Rusijos žiniasklaida pagaliau prabilo. Tiesa, gana savotiškai. Daugiau su ironiškomis gaidelėmis. Štai internetinis Rusijos leidinys „Gazeta ru“ straipsnyje „Lietuvos saugumas nori pašalinti prezidentą“ pažymi, jog pastarasis skandalas yra didžiausias Lietuvoje per visus atkurtos nepriklausomybės metus. „Gazeta ru“ taip pat primena savo skaitytojams, jog per rinkimų kampaniją R.Paksas buvo vadinamas „Lietuvos Žirinovskiu“, kitas Rusijos internetinis laikraštis „Strana ru“ atvirai šaiposi, kad ir šį kartą R.Paksas išlips sausas iš balos ir išsisuks iš sunkios padėties, nes jam „padeda atgamtinės jėgos“. Aišku, turima galvoje mūsų prezidento bičiulė „aiškia-regė“ L.Lolišvili...

Jonas BALNIKAS

Galvosūkis Kremlui

Nors patekęs į Kremliaus ir prezidento V.Putino nemalonę ir pasodintas į kalėjimą Rusijos naftos kompanijos prezidentas M.Chodorkovskis sugeba sukelti Kremlui vis naujų rūpesčių. Didžiausios Rusijos naftos kompanijos „Jukos“ vadovybė pranešė, jog naujuoju „Jukos“ vadovu paskirtas Jungtinių Valstijų pilietis, prieš 25 metus emigravęs iš Sovietų sąjungos Semionas Kukesas. Šis žmogus yra gerai žinomas pasaulio naftos versle ir paskutiniu metu vadovavo stambiai Rusijos naftos gamybos įmonei TNK iki jos susijungimo su Didžiosios Britanijos labai galinga naftos kompanija „British Petroleum“. S.Kukeso tapimas „Jukos“ valdybos pirmininku, be abejo, sukels naujų rūpesčių Rusijos generalinei prokuratūrai, nes JAV piliečio taip lengvai nepasodinsi į „Matroskaja tišina“ kalėjimą. Pasikeitė ir kiti „Jukos“ kompanijos vadovybės nariai. Naują „Jukos“ valdybą sudarys

septyni asmenys, o svarbiausia – visi užsieniečiai. Vykdomuoju ir finansų direktoriais paskirti JAV ir Didžiosios Britanijos piliečiai S.M.Tydis ir M.Misamoras, o atsakinguoju už gamybą – Jurijus Beilinas.

Rusijos ir užsienio ekspertai neabejoja, jog kompanijos vadovybės pasikeitimas buvo labai gudrus M.Chodorkovskio ėjimas, nes jis faktiškai ir toliau bus svarbiausias asmuo, nors ir nebūdamas oficialiu „Jukos“ vadovu.

Tuo tarpu Londono laikraštis „The Guardian“ paskelbė informaciją, kad Rusijos generalinė prokuratūra nusišaukė į kitą stambų Rusijos oligarchą Romaną Abramovičių, kurį apskundė prokuratūrai Rusijos Dūmos deputatas V.Judinas, ir apkaltino jį įvairiais finansiniais nusikaltimais parduodant 137 mln. dolerių vertės kitos Rusijos naftos kompanijos „Sibneft“ nuosavybę.

J.B.

Skandalas kenkia Lietuvos įvaizdžiui

(atkelta iš 1 psl.)

Į prezidento rėmėjų gretas įsitraukė ir dar vienas gatvinis rėksnys „Žemaitijos parlamento“ vadu apsiskelbęs ir skandalais, nemažesniais už V.Šustausko atrakcijas, pagarsėjęs tūlas klaidpėdius J.Burba. Spalio 31-ąją J.Burba važinėjo uostamiesčio gatvė-

mis mikroautobusu su iškeltais keturiais garsiakalbiais, iš kurių aidėjo prakeikimai Valstybės saugumo departamentui ir prezidento R.Pakso šlovinimai. Taigi grynųjų kompanija gana marga ir vargu ar pats ginamasis prezidentas gali pasidžiaugti tokiais rėmėjais.

Slaptoji pažyma

Valstybės saugumo departamento pažyma, adresuota prezidentui Rolandui Paksui, Seimo pirmininkui Artūriui Paulauskui ir premjerui Algirdui Brazauskui

Dėl negatyvių tendencijų, keliančių grėsmę valstybės nacionaliniam saugumui

1. Pastebimas agresyvus Rusijos stambaus kapitalo skverbimasis į strategiškai svarbius Lietuvos elektros energetikos, dujų, naftos, transporto sektorius. Aktyvus domėjimasis galimybe investuoti Lietuvoje yra siejamas su Lietuvos greitu stojimu į NATO ir ES. Dalį Rusijos investicijų vertintume kaip siekimą legalizuotis ir išeiti į Vakarų rinkas.

2. VSD disponuoja informacija apie tarptautinių organizuotų nusikalstamų struktūrų skverbimąsi į Lietuvą, kuris taip pat gali būti siejamas su Lietuvos įsijungimu į europines bei transatlantines struktūras. Siekdamas užtikrinti palaikymą bei įgyvendinti savo tikslus Lietuvoje, nusikalstamos grupuotės ieško kontaktų aukščiausiuose Lietuvos valdžios sluoksniuose.

3. VSD surinkta informacija leidžia teigti, kad Lietuva panaudojama kaip trečioji šalis ginklų, neplatinamų bei dvigubo panaudojimo medžiagų prekybai ir platinimui.

4. Lietuva taip pat yra panaudojama kaip trečioji šalis vykdanč neteisėtas finansines operacijas (kontrabanda, pinigų plovimas) tarptautiniam terorizmui finansuoti.

Pastaruoju metu išryškėjusios negatyvios tendencijos kelia tiesioginę grėsmę Lietuvos valstybės prestižui bei nacionaliniam saugumui. Įvertinus Valstybės saugumo departamento disponuojamą informaciją, ypatingą nerimą kelia tai, kad priimanč sprendimus strategiškai svarbiais šalies ekonomikai klausimais minėtus sprendimus stengiasi įtakoti ne aukščiausi valstybės pareigūnai, bet interesų grupės bei šešėliniai finansinių grupuočių lyderiai.

NATO šalių specialiosios tarnybos bei šalių atsakingi pareigūnai disponuoja informacija apie tai, kad Lietuva panaudojama kaip trečioji valstybė ginklų kontrabandai, pažeidžiant embargo režimą šalims, remiančioms tarptautinį terorizmą.

Minėti faktai kenkia Lietuvos valstybės prestižui. NATO šalių specialiosios tarnybos,

bendradarbiaujančios su Valstybės saugumo departamentu, reikalauja imtis prevencinių priemonių ginklų bei neplatinamų medžiagų kontrabandos bei pinigų plovimo problemoms spręsti.

Paskutiniu metu pastebimas ypač aktyvus neaiškios kilmės užsienio kapitalo skverbimasis į Lietuvą. Strategiškai svarbių Lietuvos ūkio objektų privatizavimu domisi asmenys, tiesiogiai susiję su Rusijos specialiosiomis tarnybomis bei tarptautiniais nusikalstamais susivienijimais.

Pažymėtini Čekijos Respublikoje registruotos kompanijos "Falkon Capital a.s.", kuri yra tiesiogiai siejama su tarptautinio terorizmo finansavimu, ketinimai dalyvauti AB "Mažeikių elektrinė" privatizavime.

Valstybės saugumo departamentas disponuoja informacija apie Prancūzijos specialiosioms tarnyboms žinomo šios šalies piliečio Alexandre Rene Garese, turinčio tiesioginį ryšį su Lužnikų grupuote (Rusija), bandymus aktyviai dalyvauti Skirstomųjų tinklų privatizavime.

Ypatingai aktyviai Lietuvos teritorijoje veikia asociacija "XXI amžius", kuri yra tiesiogiai susijusi su Rusijos bei tarptautiniais nusikalstamais susivienijimais. Faktinis asociacijos vadovas RF pilietis Anzori Aksentiev palaiko kontaktus su Lietuvos nusikalstamų grupuočių atstovais bei siekia užmegzti ryšius su aukštais Lietuvos valstybės pareigūnais.

Lietuvos nacionalinio saugumo bei valstybės prestižo požiūriu ypatingai rimta problema yra tai, kad Lietuva yra tapusi trečiaja šalimi vykdanč strategiinių bei dvigubos paskirties prekių tiekimą šalims, kurioms yra nustatytas ES ir JT taikomas ginklų bei su jais susijusių prekių embargas. Dvigubos paskirties bei karių prekių eksportas per Lietuvą yra tapęs rimta valstybės problema.

Remdamiesi Valstybės saugumo departamento disponuojama informacija, atkreipiame ypatingą dėmesį į tai, kad LR valstybinė siena su RF Kaliningrado sritimi, kuri ateityje taps išorine ES ir NATO valstybių siena, yra saugoma nepakankamai ir todėl yra lengvai pažeidžiama. Lietuvoje veikia gerai organizuotos nusikalstamos grupuotės, užsiimančios itin stambaus masto kontraban-

da, kurios siekiamos užtikrinti saugų kontrabandinių prekių gabenimą per LR sieną naudojasi korupciniais ryšiais. Šių grupuočių veiklą koordinuoja A.Gribojedov (Gribas), A.Abarius, M.Žukauskas. Valstybės saugumo departamentas disponuoja informacija apie VSAT bei muitinės tarnybų aukštą korupcijos lygį, kadangi stambios kontrabandos siuntos negabenamos be muitinės ir VSAT pareigūnų žinios.

Pagal turimą operatyvinę informaciją, VSD žinomi VSAT pareigūnai per trečiuosius asmenis palaiko ryšius su aukščiau minėtais asmenimis, tiesiogiai susijusiais su nusikalstamais susivienijimais.

Kontrabandos gabenimas dažniausiai yra derinamas su RF Kaliningrado srities pasienio tarnyba, kurie RF FST (Federalinė saugumo tarnyba) sudėtinė dalis, todėl tikėtina, kad kai kurie LR piliečiai, tarp jų ir pareigūnai, užsiimantys kontrabandos gabenimu, gali būti įtakojami Rusijos specialiųjų tarnybų ir vykdyti priešiškus veiksmus LR atžvilgiu.

Asociacija "XXI amžius"

VSD disponuoja informacija apie asociacijos "XXI amžius" interesus Lietuvoje.

JAV specialiųjų tarnybų duomenimis, asociacijos "XXI amžius" vadovai užsiima neteisėta veikla: naudojimas korupcinėmis schemomis, turto prievartavimas, narkotikų bei ginklų prekyba, sukčiavimas išduodant vizas, taip pat dokumentų dirbinėjimas.

1994 metais asociacijos "XXI amžius" faktinis vadovas RF pilietis Anzori Aksentiev (iki 2001 m. spalio mėn. – Anzori Aksentiev Kikalishvili) dėl ryšių su Rusijos nusikalstamomis struktūromis buvo įtrauktas į asmenų, kuriems yra uždrausta įvažiuoti į JAV, sąrašus.

VSD surinko operatyvinę informaciją apie A.Aksentiev ketinimus gauti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje.

A.Aksentiev reguliariai lankosi Lietuvos Respublikoje. Lietuvoje taip pat yra lankęsis A.Aksentiev partneris Shevale Nusuev.

Mūsų žiniomis, A.Aksentiev per trečiuosius asmenis supirkinėja Lietuvoje nekilnojamojo turto. Šiuo metu VSD atlieka tyrimą dėl galimų asociacijos "XXI am-

žius" investicijų į stambių nekilnojamojo turto objektų statybą ir pirkimą Lietuvoje. Nustatyta, kad pastaraisiais metais A.Aksentiev per artimus gimines Vilniuje įsigijo šiuos nekilnojamojo turto objektus: keturi butai Žvėryne, Pušų g. 2, kurie buvo nupirkti A.Aksentiev dukros LR pilietės Anastasijos Timofejevos ir A.Aksentiev motinos RF pilietės Gogola Kikalishvili vardu; A.Timofejevos bei jos motinos LR pilietės Marinos Timofejevos vardu nupirkti 3 sklypai ir namas Nemenčinės pl. Sodų bendrijoje "Lakštingala" (jame gyvena M.Timofejeva su dukra); A.Timofejevos vardu įsigytas sklypas Nemenčinės pl. 166, kuriame buvo pradėta namo statyba.

Paskutiniai A.Aksentiev vizitai Lietuvoje buvo užfiksuoti 2003 08 08 – 2003 09 02 ir 2003 09 26 – 2003 10 04. A.Aksentiev lankantis Lietuvoje, VSD užfiksavo jo kontaktus su tarptautinių nusikalstamų susivienijimų atstovais bei su jais susijusiais asmenimis: Alimazhan Tokhtakhunov (Taivančikas), Shevale Nusuev (Didysis ševalje), Josif Kobzon, Pavel Bure.

Vizitų į Lietuvą metu A.Aksentiev palaiko kontaktus su Lietuvos nusikalstamų grupuočių atstovais bei siekia užmegzti kontaktus su aukštais Lietuvos valstybės pareigūnais, pasinaudodamas ryšiais su piliete R.Smalyte, kuri atlieka LR prezidento patarėjo nacionalinio saugumo klausimais R.Ačo pavedimus.

Pagal turimą operatyvinę informaciją, A.Aksentiev priklausančiame bute Pušų g. 2 kartus su R.Smalyte yra lankęsi šie LR valstybės pareigūnai: LR prezidento patarėjas R.Ačas, VSAT vadas A.Songaila, Pagėgių meras K.Komskis.

Užfiksuota, kad pastarieji du pareigūnai yra nakvoję šiame bute. A.Songaila ir LR Seimo narys E.Skarbalius palaiko ryšius su A.Aksentiev sugyventine M.Timofejeva. E.Skarbalius lankosi pas M.Timofejevą name, Nemenčinės plente, SB "Lakštingala". Paskutinį kartą E.Skarbalius lankėsi pas M.Timofejevą 2003 10 12.

Pagal turimą operatyvinę informaciją, A.Aksentiev bei jam artimi asmenys bei verslo partneriai naudojami VSAT vadovybės paslaugomis. VSD žiniomis, A.Aksen-

tiev biznio partnerė Kaliningrade L.Bastienė per R.Smalytę kreipėsi į VSAT vadovybę dėl galimybės RF piliečiui Acmed Dzamikhov, turinčiam tranzitinę LR vizą, nelegaliai būti Lietuvoje. To pasekoje A.Dzamikhov, prabuvęs Lietuvoje savaitę, 2003 07 18 nelegaliai kirto LR valstybinę sieną.

Be to, per VSAT vadovybę yra tvarkomi artimo M.Timofejevos draugo R.Kulnio įdarbinimo VSAT sistemoje reikalai. Mūsų žiniomis, VSAT vadovybei buvo perduoti R.Kulnio dokumentai ir šiuo metu yra laukiama palankaus momento R.Kulniui pasienyje įdarbinti.

Mūsų žiniomis, A.Aksentiev prašymu R.Smalytė yra apsiėmusi per ryšius LR prezidentūroje sutvarkyti leidimo laikinai gyventi LR išdavimo A.Aksentiev klausimą. Pagal turimą operatyvinę informaciją, šis A.Aksentiev pageidavimas turėtų būti įgyvendintas iš karto po VSD vadovybės pakeitimo. Tikimasi, jog pakeitus VSD generalinį direktorių, A.Aksentiev legalizavimosi Lietuvoje problema bus išspręsta gana sklandžiai.

Buvo nustatyti A.Aksentiev ryšiai su Lietuvos nusikalstamų grupuočių atstovais bei su jais susijusiais asmenimis:

- V.Jakučiu, L.Bastiene, B.Mazuch, kurie yra A.Aksentiev biznio partneriai Kaliningrado srityje;

- Saturnu Dubininku (Satas), kuris yra A.Aksentiev biznio partneris;

- Andrej Gribojedov (Gribas), vienu iš buvusių "Vilniaus brigados" lyderių, šiuo metu priskiriamu nusikalstamai "Delfinų" grupuotei, kuriam R.Smalytė tarpininkauja užmezgant ryšius su valstybės pareigūnais;

- tris kartus teistu kontraversiškai vertinamu verslininku Vladu Laurinavičiumi (Laurytė).

Holdingas "AVIABALTIKA"

2003 05 22 Maskvoje su holdingo "AVIABALTIKA" veikla susijusios Sudane registruotos kompanijos HELILIFT CO.LTD atstovas "AVIABALTIKA" darbuotojas LR pilietis Gintautas Barauskas ir Sudano ambasados Maskvoje karo, laivyno ir oro pajėgų atašė Dafalla Khamis Ali pasirašė sutartį Nr.01/SAF2003 dėl kovinių bei kitų karinės paskirties sraigtasparnių detalių tiekimo Sudano Respublikos gynybos ministerijai.

(keliamo į 4 psl.)

Slaptoji pažyma

(atkelta iš 3 psl.)

Minėta sutartimi buvo pažeistas ES embargo režimas dėl ginkluotės ir jos komponentų tiekimo Sudanui.

Pagal VSD turimą informaciją, holdingo "AVIABALTIKA" prezidentas RF ir LR pilietis Jurij Borisov palaiko ryšius su LR prezidento patarėju R.Aču. Pagal turimą operatyvinę informaciją, minėti kontaktai yra įgavę sisteminį pobūdį. Kontaktai tarp R.Ačo ir J.Borisov yra palaikomi per trečiuosius asmenis.

VSD buvo užfiksuoti faktai, kuomet J.Borisov, siekdamas sustiprinti savo įtaką LR prezidentūroje, perdavė informaciją apie prezidentūros problemas bei šioje institucijoje vykstančius procesus Rusijos kompanijos "ALMAX" specialistams. Siekiant sustiprinti savo įtaką, buvo bandoma sukompromituoti kitus LR prezidento aplinkos asmenis.

VSD gavo informaciją apie tai, kad 2003 03 J.Borisov savo verslo partnerių aplinkoje gyrėsi gavęs "stogą" už atsisakymą užimti LR prezidento patarėjo pareigas.

Nuo 2003 04 J.Borisov suaktyvino prekybinius santykius su Sudano Respublika, kuri yra priskiriama šalims, remiančioms tarptautinę terorizmą.

Atlikus sutarties Nr.01/SAF2003 ekspertizę, buvo nustatyta, kad didelė dalis į sąrašą įtrauktų detalių yra skirta kovinėms (kovinėms) paskirties rusiškiems sraigtasparniams MI-24, kita dalis – dvigubos paskirties sraigtasparniams MI-17. Tokios paskirties detalių tiekimas Sudanui pažeidžia Europos Sąjungos Tarybos rezoliucijos 94/165/CFSP nuostatas.

VSD turi informacijos, kad pasirašant minėtą sutartį su Sudano kariškiais, be G.Barausko, taip pat dalyvavo holdingui "AVIABALTIKA" priklausančios Rusijos gamyklos "SPARK" vadovas J.Morozovas, sutarties pasirašymo aplinkybes kontroliavo "AVIABALTIKA" komercijos direktorius V.Brazaitis.

Šios sutarties įgyvendinimas vyko slapta, detalės galutiniam vartotojui turėjo būti pateiktos per trečią organizaciją:

1. "AVIABALTIKA" padalinio darbuotojas Lietuvoje G.Barauskas drauge su Sudano Respublikos atstovybės

karinio atašato darbuotojais Maskvoje organizavo sutarties pasirašymą.

2. "AVIABALTIKA" holdingo padalinys Rusijoje – sraigtasparnių remonto gamykla "SPARK" – pasirašė prekybinę sutartį dėl sraigtasparnių detalių tiekimo Sudanui su HELILIFT CO.LTD.

3. HELILIFT CO.LTD pasirašė sutartį su Sudano gynybos ministerija (galutinis vartotojas). Civilinės paskirties sraigtasparnių įmonės neturi teisės prekiauti karinės (kovinės) paskirties sraigtasparnių MI-24 detalėmis. Prekyba minėtomis detalėmis yra griežtai kontroliuojama. Minėtos paskirties detalių prekyba gali būti nelegalios prekybos bei vagystės iš karinių Rusijos padalinių padarinys, toks jų tiekimas kitai valstybei gali būti vykdomas kontrabandos keliu.

Turima informacijos, kad apie minėtą J.Borisov vadovaujamo holdingo prekybą su Sudanu informaciją turi kelios NATO šalių bloką įeinančių valstybių specialiosios tarnybos. VSD buvo informuota apie holdingo "AVIABALTIKA" darbuotojų bandymus organizuoti prekybinius ryšius tarp holdingo ir tuo metu S.Huseino valdomo Irako. Šiuo tikslu 2003 01 02 holdingo interesus Indijos regione atstovaujantis S.Sergejev bendravo su Irako diplomatinės atstovybės Delyje (Indija) pirmuoju sekretoriumi.

Siekiant nuslėpti tiesioginius prekybinius ryšius su Iraku buvo rengiamasi prekės Irakui tiekti per Jungtinius Arabų Emyratus.

VSD žiniomis, šiuo metu J.Borisov svarsto galimybes per neįvardytą Sudano kompaniją įvežti į Iraką sraigtasparnį su įgula. Tačiau prieš tai norėtų išsiaiškinti galimą JAV reakciją į tokį veiksmą.

Naudojantis R.Ačo vardu ir jam žinant, už atitinkamą atlygį sudaromos išskirtinės sąlygos privačių struktūrų verslui, taip pat siekiama įtakoti privatizavimo bei konkursų valstybės užsakymams gauti rezultatus (bendrovių "Stumbras", "Alita" privatizavimas, AB "Lietuvos energija" konkursų rezultatų įtakojimas, bendrovės VITI protegavimas, bandymai įtakoti KAN konkursų eigą).

Mūsų žiniomis, R.Smilytė pasinaudodama itin arti-

mais ryšiais su Lietuvos automobilių kelių direkcijos viršininku V.Puodžiuku "disponuoja" Kelių fondo lėšomis. Pastaruoju metu R.Smilytės iniciatyva Kelių fondo lėšos buvo skirtos VSAT Lazdijų rinktinei, V.Malinauskui (UAB "Hesona"), Pagėgių savivaldybei. Žadama atitinkamą sumą pinigų skirti Kauno miesto savivaldybei, tokiu būdu patraukiant į savo pusę Kauno merą A.Garbaravičių ir užsitikrinant jo paramą tvarkant reikalus Kaune.

Apie LR prezidentūroje svarstomus klausimus yra informuojami suinteresuoti asmenys, tarp kurių ir asmenys, tiesiogiai susiję su nusikalstamu pasauliu (V.Jakutis, kt.).

Naudodamiesi įtaka, ryšiais bei artimomis pažintimis valstybės valdymo institucijose ir jėgos struktūrose: KAM, VRM, VSAT, R.Ačas bei jam artimi asmenys tarpininkauja, taip pat už atitinkamą atlygį teikia paslaugas suinteresuotiems asmenims.

R.Smilytė pasinaudodama artimais ryšiais su VSAT vadovybe intensyviai naudojami pasienio rinktinių vadų, ypač Lazdijų rinktinės vado A.Žymančiaus, paslaugomis bei tarpininkauja asmenims, susijusiems su asociacija "XXI amžius" (L.Bastienė, V.Laurinavičius, M.Timofejeva), kertant LR valstybinę sieną.

VSD yra žinomos R.Ačo ir R.Smilytės privačių interesų sferos (finansų sektorius, valstybės valdomų įmonių veikla, privačių įmonių protegavimas) bei bandymai įtakoti jose vykstančius procesus.

Dėl aukščiau įvardytų faktų R.Ačas ir R.Smilytė, per kurią yra palaikomi daugelis kompromituojantį pobūdį turinčių kontaktų, patenka į asmenų, kurie yra VSD ir NATO šalių specialiųjų tarnybų tyrimo objektas, spektrą. NATO šalių specialiosios tarnybas domina R.Ačo veikla bei jo įtaka priimant svarbius nacionalinio saugumo požiūriu sprendimus.

Dėl kompromituojančių ryšių LR prezidento patarėjas R.Ačas yra pažeidžiamas, todėl priimant sprendimus, susijusius su valstybės nacionaliniu saugumu, gali būti įtakojamas suinteresuotų asmenų.

"Respublika"

Nuomone

Ką mano kauniečiai

Įlipę į troleibusą, autobusą, užsukę į prekybos centrą, šiomis dienomis tik ir tegirdime "komentarų", įvairių nuomonių dėl pastarųjų dienų skandalo, kuris brendo ir sprogo prezidentūroje. "Tremtinio" koresp. Asta ŠAUKĖNAITĖ pakalbino kelis kauniečius. Spausdiname jų nuomonę.

■ **Aldona K., aukštosios mokyklos dėstytoja:** "Gerai prisimenu tuos laikus, kai iškilus "Votergeito" skandalui teko atsistatydinti JAV prezidentui Ričardui Niksonui. Su nuostaba tada komentavome: ar ne per žiaurus toje Amerikoje įstatymai? Dabar turime savąjį "Paksogeitą" ir, kai jau esame ragavę demokratijos, sakome: ir mūsų prezidentas turi atsistatydinti, nes pasitikėjimo šaknys jau pakirstos. Lietuva turi išlaikyti šį nelengvą egzaminą ir - labai garbingai."

■ **Remigijus V., vadybininkas:** "Aš renkant Lietuvos prezidentą balsavau ne už R.Paksą, tad šiandien man ramu. Tai, kas dabar vyksta Lietuvoje, yra padariniai, kai bet kokia kaina vienas mūsų šalies lakūnas norėjo tapti prezidentu. Skinrite dabar "šlovės" laurus prezidento aplinkos žmonės!"

■ **Ilona P., studentė:** "Ši istorija - tai gyvos politologijos pamokos. Jei prezidento patarėjas R.Ačas - tik buvęs mechaninių dirbtuvių vedėjas ar šaltkalvis (!), tai ir visa prezidentūros aplinka ryškėja kaip ant delno. Specialiame "Kauno dienos" leidinyje (lapkričio 1 d.), tituliname puslapyje, išspausdinta antraštė skelbia "Mafijos krikščasūnių paieškos prezidentūros rūmuose". Tuo viskas pasakyta. Dabar jau žinome, kas yra kas..."

■ **Augustinas Š., buvęs politinis kalinys:** "Kas atidžiai stebėjo prezidento rinkimų kampaniją, pastebėjo tam tikrus finansavimo "iš kairės" niuansus. Dabar prezidentūroje tikrai neįmanoma išvengti atsistatydinimų. Jei iki šiol prezidentūra buvo ta valdžios institucija, kuria žmonės labiausiai pasitikėjo, tai po šių skandalų lauro lapai iš to gražaus vainiko pradėjo byrėti. Antra vertus, tai patikrinimas, ar tvirtas mūsų politinės sistemos stuburas. Ir tai ne vien prezidento, bet ir visos Lietuvos problema."

■ **Monika G., mama, auginanti vaiką:** "Tie įvykiai ir mus, paprastus mirtinguosius, tarsi įspėja - būkime budresni rinkdami savo prezidentą ar seimūnus. Tačiau, kaip paprastai, žiniasklaida, ko gero, ir ši sykį sutirštino spalvas. Manau, kad tiesos tame burbulė tik keli procentai, o visa kita - emocijos. Pagaliau turime kažkuo tikėti, turėti savų idealų. Man toks idealas - mūsų prezidentas Rolandas Paksas. Už pirmą nušiengimą tauta jam turi atleisti."

■ **Aistė K., studentė:** "Pastarųjų dienų įvykius vadiname politiniu chaosu. Tiksliau nepasakysi. Tačiau Lietuvai tos sumaištios šiandien tikrai nereikia, nes ji rengiasi tapti ES ir NATO nare. Kai kalbame apie kai kurių prezidento aplinkos žmonių veiksmus, keliančius grėsmę nacionaliniam saugumui, tai čia pirmu smuiku groja prezidento rinkimų kampanijos rėmėjas Jurijus Borisovas. Ir ne tik jis. Netikiu ir tuo, kad mūsų valdžios institucijoms bus leista iširti šį skandalą iki galo. Kaip visada "galai" bus paslėpti. Juk Lietuvoje gyvename..."

Pastabos apie prezidento patarėją

Prezidento patarėjo nacionalinio saugumo ir gynybos klausimais Remigijaus Ačo viešai žinomas išsilavinimas ir verslas, pardavinėjant Raseiniuose baltarusiškas veržles, nesudarė rimtų prielaidų užimti tokį aukštą postą su priėjimu prie valstybės paslapčių.

Todėl kyla klausimas, kad gal jis turi dar kokį nežinomą išsilavinimą saugumo srityje, kitą nežinomą verslą ir kvalifikaciją, ką veikti su valstybės paslaptimis.

Arba tos kvalifikacijos buvo žinomos prezidentui, arba paskyrimas nerimtas, arba prezidentas turėjo kitų motyvų, pavyzdžiui, aklą išpareigojimą J. Borisovui, dar kam

nors, kad vykdytų kadrines rekomendacijas. Todėl ir iškėlė tariamai siauro, o galbūt specialaus žvalgybinio išsilavinimo Raseinių prekybininką į tokias jautrias ir atsakingas aukštumas.

Atrodo, kad p. R. Ačas nesigrabaliavo su veržlėmis, o tiksliai žinojo, ką turi atlikti.

Per Seimo komisijos klausimus prezidentas galėtų atsakyti, kas jam rekomendavo R. Ačą, kas reikalavo kuo greičiau atleisti M. Laurinkų, kuriam laikui destabilizuojant visą instituciją, ir kas rekomendavo naujo VSD vadovo kandidatūrą.

Seimo narys Vytautas LANDSBERGIS

Rimantas LIAKAS

Lietuvos žemės savininkų sąjungos vicepirmininkas

Ar sulauks teisingumo buvęs tremtinys Jasinskis po mirties?

Pabaiga.
Pradžia Nr. 42

Kadangi ginčo žemė taip pat ne-užimta pastatams, statiniams ar įrenginiams (statomiems arba pastatytiems) eksploatuoti reikalingų žemės sklypų, tai pagal Nuosavybės teisių atkūrimo įstatymo normas ginčo žemė nėra priskiriama valstybės išperkama žemei. Papildomai paaiškinsime, kad atsakovas UAB "Amata" išsinuomotame žemės sklype ne tik nestato pastato, bet ir neturi pastato projekto ir leidimo ką nors statyti.

Teismams trūksta kompetencijos ir intelekto

Teisėjos B. Jonaitienės sprendimo motyvų teiginys, kad nuomos sutarties sudarymas nėra susijęs su nuosavybės pradimu; kai žemės nuosavybė pereina kitam savininkui, taip pat kai pasikeičia valstybinės žemės nuomotojas, žemės nuomos sutartis galioja naujam žemės savininkui arba valstybinės žemės nuomotojui, jei sutartis įstatymų nustatyta tvarka įregistruota viešame registre, Jasinskams yra ne naujiena. Reikalavimas, kad būtų atkurtos Jasinskų nuosavybės teisės natūra ir ši sklypą nenutraukiant ir nenaikinant žemės nuomos sutarties, buvo pateiktas Panevėžio apygardos administraciniame teisme, bet jis buvo atmestas. Todėl šis teismo teiginys Jasinskų nepagudožia. Jasinskai mano, kad administraciniai teismai šių reikalavimą atmetė nepagrįstai. Bet teismai yra teismai. Nesvarbu, kad jiems trūksta kompetencijos ir intelekto, tačiau jie yra nepriklausomi ir dažnai bylas sprendžia naudodamiesi telefonine, politine ir korupcine teise bei noru solidarizuotis su valdžios ar savivaldos administracijų valdininkų ambicijomis ir arogancija. Negali būti atmestas ir profesinės atrofijos simptomas.

Dar vienas teisėjos B. Jonaitienės motyvų absurdas

Absoliučiai nepagrįstas yra Panevėžio miesto apylinkės teismo sprendimo motyvų teiginys, kad ginčijamų potvarkio dalies, sprendimo, nuomos sutarties panaikinimas nesukurtų ieškovams jokių teisinių pasekmių, nes jie nėra ginčijamo žemės sklypo savininkai. Todėl ginčijamų sprendimo, potvarkio dalies teisėtumo, pagrįstumo analizė šiuo metu šioje byloje nėra reikšminga.

Jasinskai anksčiau įrodė, kad jų teisės ir įstatymų saugomas interesas yra pažeisti, ir todėl nesikartosime.

Kaip parodė bylos nagrinėjimas administraciniame teisme, ginčijama nuomos sutartis yra formali kliūtis nuosavybės teisių išnuomotą žemės sklypą atkūrimui natūra. Jeigu būtų panaikinta ginčo žemės sklypo nuomos sutartis, tai ir be teismo įpareigojimo atsakovai į ginčo žemės sklypą atkurtų nuosavybės teises natūra administracine tvarka ir Jasinskai tapėtų ginčo žemės pilnateisiai savininkai. Taigi kreiptis į teismą dėl žemės nuomos sutarties panaikinimo turi teisę ne tik savininkas, bet ir pretendentas, kurio teisės susigrąžinti žemę natūra ji pažeidžia. Todėl teisėjos B. Jonaitienės teigimas, kad nuomos sutarties panaikinimas nesukurtų ieškovams jokių teisinių pasekmių ir todėl jos pagrįstumo analizė šiuo metu šioje byloje nebėra reikšminga ir todėl nedaroma, yra ne tik neteisingas, bet ir absurdiškas.

Teisėjai turi būti kritikuojami

Remdamiesi tuo, kas išdėstyta, Jasinskai mano, kad Panevėžio miesto apylinkės teismas atmesdamas jų ieškinį ir priteisdamas atstovavimo ir pašto išlaidas pažeidė apeliaciniame skunde paminėtų teisės aktų procesinės bei materialinės teisės normas, ir Panevėžio apygardos teismą prašo panaikinti pirmos instancijos teismo sprendimą ir priimti naują sprendimą, patenkinantį jų ieškinio reikalavimus.

Dabar Jasinskai teisingo sprendimo belaukdami nutarė savo teisėtų lūkesčių trejų su puse metų trukmės malimą teismų girnose paviešinti. Teismai ir ypač teisėjai turi būti kritikuojami, nes jų kastos uždarmo didėjimas yra ypač pavojingas ne tik visuomenei, bet ir valstybei.

Prierašas

Panevėžio apygardos teismo kolegija (pirmininkas L. Misiūnas, pranešėjas E. Jaras) nepateikdama jokių naujų motyvų 2003 08 27 nutartimi teisėjos B. Jonaitienės sprendimą paliko nepakeistą. Teismų sprendimą ir nutartį Jasinskai apskundė Lietuvos Aukščiausiam Teismui. Kova dėl teisingumo tęsiasi. Apie tai stengsimės pranešti kitą kartą.

Mielieji skaitytojai

Žemės grąžinimo klausimais Jūs galite kreiptis į Lietuvos žemės savininkų sąjungos Vilniaus skyriaus pirmininką Rimantą LIAKĄ adresu: Naugarduko g. 53-35, LT-2006 Vilnius. Skambinti tel. (8-5) 2130368, 2359167; (8-613) 83703.

Gyvenimas po dvylika vėliavų

"Tremtinio" žurnalistė Ingrida VĖGELYTĖ kalbasi su politikos apžvalgininku, publicistu Viliumi BRAŽĖNU

Daugiabučio namo bute, Vilniuje, Karoliniškių mikrorajone, netruksta nei lankytojų, nei telefono skambučių. "Amerikoje turėjau pats susigalvoti, ką veikti, o čia žmonės manęs ramybėje nepalieka, vis ką nors sugalvoja", - sakė ponas Bražėnas ir pridūrė, kad dėl to nė kiek nesiskundžia. Paklaustas apie artimiausius kūrybinius planus, sakė, kad dabar ketina baigti rašyti dar vieną savo knygą, kuri būtų skirta jo viso gyvenimo veiklai. Šią knygą parašyti įpareigojo jo velionė žmona. Tikriausiai pavadinime atsispindės faktas, kad publicistui yra tekę gyventi po dvylika vėliavų.

V. Bražėnas gimė Rygoje 1913 m. uteniškio ir pašvitiškos šeimoje. Per Pirmąjį pasaulinį karą atsidūrė su tėvais Maskvoje, Ukrainoje, vėliau vėl Maskvoje. Galiausiai mama jį ir seserį parsivežė į Lietuvą. Bet ir čia ramybė truko neilgai. Po 1944 m. Sedos kautynių pasitraukė į Vakarų. Gyveno Vokietijoje, kol 1949 m. išvyko į JAV. Į Lietuvą pradėjo lankytis 1994 metais, o čia gyventi liko nuo praėjusių metų kovo.

Man teko gyventi net po dvylika vėliavų: pradedant caro, baigiant lietuviška Trispalve. Teko pagyventi po Kerensko demokratinės Rusijos, Lenino Rusijos, Lenino ir Stalino Sovietų sąjungos vėliavomis. Po Petliūros, po Kaizerio vokiečių, kurie dar buvo užsilikę Ukrainoje. Taigi teko pabuvoti ir po baltųjų vėliava. Po Machno vėliava negyvenau, buvome tik apšaudyti. Paskui sekė nacių okupacinė vėliava, anglų. Žinoma, teko gyventi ir po Trispalve tarp 1922 ir 1944 m., kai grįžome iš pirmojo pasitraukimo nuo karo. Nuo karo bėgime du kartus: vieną – į Rytus, kitą – į Vakarų.

Taigi pergyvenau du pasaulinius karus, vieną civilinį (pilietinį) karą, tris okupacijas: pirmąją sovietų, nacių, vėliau antrąją sovietų. Gyvenau Pirmojoje Lietuvos Respublikoje, dabar – Antrojoje. Visam į Lietuvą grįžau pernai, kovo 1-ąją, o lankytis pradėjau nuo 1994 metų. Žmona čia turėjo daug giminių, o aš – tik labai tolimų.

Kiek teko skaityti Jūsų straipsnius, Jūs aršiai kovojote prieš bet kokią Vakarų paramą sovietams?

Taip. Tai buvo pagrindinis mano veiklos akcentas. Važinėjau po visą šalį su pranešimais ir aiškinau, kad mes, Vakarai, sovietams pusvelčiui tiekdami grūdus šeriamo Lietuvos okupantus. O parduodami arba atiduodami technologijas ginkluojame Raudonąją armiją prieš Ameriką. Daug amerikiečių kaip tik ir kovojo prieš tai.

Grįžtant į Lietuvą su mama 1922 m. teko pagyventi Maskvoje. Su pirmo

skyriaus vaikais žygiavau Kremliaus aikštėje pro Lenina. Dabar tiksliai nepamenu, ar jį mačiau. Turbūt mačiau. Mat kaip tik mums davė saldainių maišelį, tai, žinoma, tos "bonbonkės" buvo svarbesnės už Leniną. O paskui tapau kovotoju prieš Lenino ideologiją – komunizmą, nes tiksliai žinojau,

kas tai yra.

Galima teigti, kad Jūs praktiškai nuo komunistinės ideologijos įgyvendinimo pradžios iki jos pasaulinio žlugimo buvote kartu. Tai yra prieš jį?

Su tėvo fabriku Maskvoj atsidūriau maždaug 1915–1916 metais, per pačią Kerensko revoliuciją, kai buvo nuverstas caras. Mat įmonės buvo evakuojamos dėl vokiečių okupacijos. Daug žmonių Vakaruose mano, kad Rusijos carą nuvertė komunistai. Bet tai netiesa. Carą nuvertė patys rusai. O komunistai nuvertė tik besikuriančią demokratinę vyriausybę.

Tai tikriausiai neišprusimas...

Tai ir neišprusimas, ir tendencija. Amerikos liberalams komunizmas kvepėjo, o už visas blogybes kaltino Leniną ir Staliną.

Šiandien turime pabrėžti, kad ne tironai kalti dėl nusikaltimų žmonijai, o pati komunistų doktrina yra nusi-kalstama. O dėl buvusių politinių kalinių, partizanų ir tremtinių – tai matau tas pačias tendencijas kaip ir Amerikoje: net ir tarp patriotų yra tokių, kurie vengia kovoti, nes neva nepakankamai žino ar mažai turi pinigų, mano esą per seni. Neseniai man kilo mintis, kad tremiant į Sibirą komisarai neklausė, kokio amžiaus esi. Jei buvai lietuvis, įtariamas esantis patriotas, vežė lygiai su jaunais. Tad ir šiandien nereikia teisintis, kad esi septyniasdešimtmetis. Man atrodo, kad pajutusieji komunizmą savo kailiu ypač turėtų stengtis perduoti patirtį būsimums kartoms.

Kartą Vokietijoje buvau pakviestas į 60-ąjį gimtadienį vieno garbingo žmogaus. Jis ir sako: aš jau savo padariau. O jam tik 60 metų! Lietuva dar pavergta, pasaulis dar nežino, kas iš tiesų yra komunizmas. O jis bendruomenės susirinkimuose parašė keletą protokolų ir teisinasi, kad sulaukęs 60 metų jau savo padarė.

Jūs su tokia pozicija nesutinkate?

Ooo! Aš kovosiu iki paskutinio atodūsiu. 1964 metais JAV buvo dešiniųjų kandidatas į prezidentus Goldvoteris, kuris tada nelaimėjo. Jį baisiai puolė ir Jungtinės Tautos, ir Kremlius – neva jis esąs ekstremistas, kad sukels atominį karą ir panaikins pensijas. O jo šūkis iš tiesų buvo: "O kodėl ne pergalė prie komunizmą?"

(keliamą į 6 psl.)

Sugrįžę gyventi ir kurti

Spalio 26 d. LPKTS Pakruojo skyrius surengė šventę – pažymėjo prasmingos savo veiklos penkiolikos metų sukaktį

Pakruojo Šv. Jono bažnyčioje išklause šv. Mišias, kurias aukojo dekanas R. Rutkauskas, svečiai – LPKTS valdybos ir tarybos, Pakruojo r. savivaldybės, miesto švietimo įstaigų atstovai, LPKTS Šiaulių, Radviliškio, Kuršėnų, Joniškio, Pakruojo sk. nariai rinkosi į miesto Kultūros rūmus. Čia apžiūrėjo buv. tremtinės L. Veličkienės surengtą parodą "Kas nebuvo – tas nesupras, kas buvo – tas nepamirš". Kruopščiai parengtuose stenduose – kraštiečių - 1941-1949 m. tremtinių bei Prisikėlimo apyg. "Žaliosios" rinkt. partizanų, kovojusių Pakruojo ir Radviliškio r., - dokumentinės nuotraukos. Šalia išdėlioti eksponatai – šio krašto žmonių iš tremties ir kalinimo vietų parvežti buitės reikmenys, patyrusių sovietines represijas gyvenimo aprašymai bei kūrybingiausių - prisiminimų ir eilėraščių knygelės, žymnios tą nelemtą jį gyvenimo tarpsnį, kurį teko iškentėti tada... Visų leidinėlių sudarytoja ir redaktorė - buvusi tremtinė mokytoja Z. Vėžienė.

Nuskambėjus Tautinei giesmei, tylos minute ir rudenis gėlių žiedais, pražydusiais Pakruojuje pastatytų paminklų papėdėse, pagerbtas nukankintųjų ir negrįžusiųjų atminimas.

Tik atgimstančioje Lietuvoje patyrusieji sovietinį genocidą ėmė burtis į organizacijas, siekti respublikos nepriklausomybės ir istorinės tiesos apie pasipriešinimą okupacijai atkūrimo. Tad 1988 m. lapkričio 27 d. įvyko "Tremtinio" klubo, vėliau peraugusio į politinę organizaciją – LPKTS Pakruojo skyrių – steigiamasis susirinkimas. Apie tai kalbėjo LPKTS Pakruojo sk. pirm. S. Janušauskienė ir su pagarba prisiminė buv. tremtinius: šios organizacijos steigėją ir pirmąjį vadovą mokytoją V. Zarkauską, vėliau vadovavusį L. Pabilionį, už pasiaukojantį darbą dėkojo buv. skyriaus pirm. S. Mauragienei ir Z. Gasiūnienei, skyriaus tarybos nariams, ypač Z. Vėžienei, V. Palujanskui, už paramą ir pagalbą skyriui įamžinant rezistentų ir tremtinių atminimą - Pakruojo r. merui J. Juozapavičiui, vyr. paminklotvarkininkei B. Vanagienei, J. Kelevišiui, Kultūros namų dir. B. Kybartienei ir kitiems.

LPKTS Pakruojo sk. per penkiolikmetį nuveikti darbai įamžinti Z. Vėžienės knygoje "Sugrįžę gyventi ir kur-

ti...", kurią šventės proga pristatė pati autorė. Kad reikia parašyti metraščių "nugalėjo mintis: tai unikali organizacija. Tokių nebuvo praeityje, ir tikiu, - daugiau nebus. Šie penkiolika LPKTS Pakruojo sk. veiklos metų tepaliekia šioje knygoje kaip praeities liudijimas. Teišlieka vardai ir darbai tų, kurie ją kūrė, kurie jai atidavė laisvalaikio minutes... O gál kai kam ji buvo petis, į kurią buvo galima atsiremti... Rašydama naudojami rajoninių laikraščių bei "Tremtinio" straipsniais apie LPKTS Pakruojo sk. renginius, jo žmones, pačių organizacijos narių prisimini-

linksmų šokių šią šventinę dieną.

Nuoširdus pasveikinimas katalikiškojo darželio "Varpelis" ir suvenyrinis dirbinėlis "Rankyčių saule" palietė ir dar labiau sušildė visų susirinkusiųjų širdis. Žemietis LPKTS tarybos narys, ilgus metus stebėjęs skyriaus darbą, B. Juknevičius žiemgalietiška tarme palinkėjo "gero kelio" tolesnėje skyriaus veikloje. Nuoširdžius žodžius LPKTS Pakruojo sk. nariams ir metraščių autoriui išsakė ir LPKTS Šiaulių aps. koord. Č. Dirke, LPKTS Pakruojo sk. tarybos narė Z. Janeliūnienė, LPKTS Radviliškio sk. pirm. S. Janušonienė.

LPKTS žymeniu "Už nuopelnus Lietuvai" apdovanotą metraščių autorę Z. Vėžienę sveikina Šiaulių aps. koord. Č. Dirke

mais, skyriaus archyvu. Aprašydama partizanų žūties vietas, naudojami rašytiniais šaltiniais bei gyvų liudininkų prisiminimais", kalba autorė leidinio pratarmėje.

Šventėje dalyvavęs Pakruojo r. meras J. Juozapaitis sveikino LPKTS Pakruojo sk. narius, dėkojo jiems už aktyvų visuomeninį darbą rajone rengiant tautines šventes, kurios palieka neišdylantį įspūdį, kvietė dar aktyviau bendrauti su mokyklų mokiniais.

Sveikinimo žodį LPKTS vardu tarė valdybos pirm. A. Lukša, dėkojo už nuveiktus darbus įamžinant žuvusiųjų atminimą ir kvietė tvirtai pasiryžti "visoms, tarp jų ir LPKTS, dešinioms politinėms jėgoms jungtis į vieningą tvirtą kumštį ir aktyviai dalyvauti būsimoose Seimo rinkimuose. Tai pagrindinis šių dienų mūsų sąjungos tikslas. Realiai aptarę ir iškėlę kandidatūras, jūs, garbingiausioji lietuvių tautos dalis, privalote tikėti pergale prieš išsikerojusį blogį dabartinėje mūsų valstybėje." Taip pat linkėjo geros nuotaikos, linksmesnių dainų ir labai

nė, Pakruojo sav. Kultūros sk. vedėjas, Kultūros rūmų dir. B. Kybartienė, Juozo Paukštelio bibliotekos direktorė.

LPKTS 3-iojo laipsnio žymeniu "Už nuopelnus Lietuvai" apdovanoti nepailstantys LPKTS Pakruojo sk. nariai: pristatytosios knygos autorė Z. Vėžienė, D. Šurnienė, V. Ulšė, G. Gaubienė, A. Beniulienė, M. Kelevišienė. Už pasiaukojantį darbą LPKTS Pakruojo sk. pirm. S. Janušauskienei įteikta LPKTS padėka.

Ilgai netilo dainos, tarp jų ir džiaugsmingoji "Ilgiausių metų...", kurias atliko LPKTS Pakruojo sk. moterų ansambelis (vad. Juozo Pakalniškio muzikos mokyklos mok. buv. tremtinė D. Šurnienė), Panevėžio aps. šaulių mišrus choras "Aukštaitis" (vad. Bagdonas), LPKTS Šiaulių sk. kapela "Tremties aidas" (vad. N. Karalienė), anuomet sovietinių negandų išblaškytiems, tačiau sugrįžusiems gyventi ir kurti LPKTS Pakruojo sk. nariams.

Dalia MACIUKEVIČIENĖ
A. Padoros nuotr.

Gyvenimas po dvylika vėlių

"Tremtinio" žurnalistė Ingrida VĖGELYTĖ kalbasi su politikos apžvalgininku, publicistu Viliumi BRAŽENU

(atkelta iš 5 psl.)

Daug pabėgėlių: lenkai, ukrainiečiai, lietuviai, balsavo prieš jį, nes jis buvo respublikonas, o jie - demokratai.

Kai girdžiu, kad pasaulyje žūsta nekalti civiliai žmonės, aš klausiu, ar daug pasaulyje yra nekaltų žmonių. Kad ką nors nuveiktum dėl pasaulio, dėl krašto santvarkos, tik okupacijos metais reikia heroizmo. Bet kai šalis laisva, kaip dabar, galima padaryti daug. Ir pačioje Amerikoje žmonės balsuoja aklai – kaip treniruotos beždžionės, skiria tik mėlyną ir raudoną mygtuką. Bet nežino, už ką jie atiduoda savo balsą. Kartais žmonės neatlieka savo pilietinės pareigos. Bjauriausią politiką daro tie, kurie neva nedalyvauja politikoje. Jie politikuoja atsisakydami savo pilietinių pareigų ir palieka Lietuvos likimą ir spręsti gal net ir priešams.

Kuo Jūs vertėtės gyvendamas Amerikoje? Kaip pavyko ištraukti į tokį audringą visuomeninį ir politinį gyvenimą?

Verčiau iš to, ką studijavau – iš elektrotechnikos. O kartu rašiau JAV lietuvių spaudai. Iš pradžių elgiausi nelabai rimtai, rašiau feljetonus, dainavau. Viename skelbime buvo paskelbta, kad esu operos solistas. Vokietijoje buvo tokia Tremtinių opera. Dainuoti pradėjau dar Lietuvoje, baigdamas karo mokyklą. Kai buvau jaunas, tai buvo svarbu, dabar yra ir svarbesnių dalykų.

JAV politikoje atsidūriau atsitiktinai. Iš nežinojimo įkritau į politiką. Tik atvykęs, ištraukiau į visuomeninę veiklą, bet apie tenykštę politinę veiklą mažai žinojau. Iš pradžių man nebuvo patrauklios nei respublikonų, nei demokratų partijos. Vėliau atsiradus minėtam Goldvoteriui tapau respublikonu, kad galėčiau už jį balsuoti. Vėliau išstojau iš jos ir įstojau į Reformos partiją, kuriai vadovavo tikras konservatyvus dešinysis katalikas P. Bikenonas. Buvo ne gėda su tokiais susidėti. Išėjvijos lietuviškoms partijoms nepriklausiau. Nors buvau aiškus dešinys-

sis, norėjau likti nepriklausomas publicistas, kad kartais galėčiau laisvai pasakyti: tu, broleli, ne tą būgną muši. Okupuotoje Lietuvoje buvo nepartinių bolševikų, o aš esu nepartinis dešinysis. Tad galiu padėti ir pritarti bet kokiai dešiniajai partijai.

Manau, kad miesteliuose ir kaimuose, nepaisant to, kokiai partijai priklausau, dešinieji turėtų rinktis draugėn ir kartu spręsti, ką reikia partijoms daryti, kad Lietuvai gera padarytų. Taip yra daroma Amerikoje, kur įvairioms politinėms partijoms priklausantys dešinieji dalyvauja bendroje veikloje.

Jums teko gyventi įdomiais permainų laikais. Ką manote apie šių dienų politiką?

Kaip ir minėjau, gyvenau po dvylika vėlių, teko ilgokai dalyvauti politikoje ir sekti jos raidą pasaulyje. Šiandien Lietuvoje turime suprasti, kad esame dalis pasaulio politikos. Ir negalime daryti sprendimus tik pagal savo parapinę kokių Plyškių politiką. Privalome stengtis daryti įtaką pasaulio politikai, nes mes turime daug dvasinių turtų, kurių Europa nebeturi. Eidami į Europą, turime galvoti ne apie jų įtaką mums, bet kaip mes paveiksime Europą. Tokiu būdu išlaikytume ir savo tapatybę.

Į LPKTS kreipėsi Briuselio Laisvės universitetas. Vienas šio universiteto politikos mokslų profesorius susidomėjęs prašo duomenų apie LPKTS. Faktas, kad ši partija jau sudomino Europą. Kokia gi Jūsų nuomonė apie LPKTS politinę veiklą?

Kai tik grįžau į Lietuvą, pirmiausia su jais ir susidūriau. "Tremtinį" pradėjau prenumeruoti dar gyvendamas JAV. Kaip žmonės, taip ir organizacijos neišnaudoja savo galimybių. Bet dabar padėtis keičiasi. Lietuvoje žmonės, jau atsimušę ir į vieną, ir į kitą galą, suvokia, kad reikia patiems kažką daryti. Liūdėti dėl skausmo ir netekčių jau nebėra kada. Reikia veikti, dirbti ir kovoti, kad tokios tragedijos nepasikartotų.

Dėkoju už pokalbį

Susitikimas su tautinės olimpiados čempionu

Spalio 19 d. Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejuje įvyko susitikimas su Pirmosios tautinės olimpiados dalyviu, buvusiu politiniu kaliniu Antanu Vyšniausku. Įžanginį žodį tarė LPKTS Druskininkų sk. pirm. G. Kazlauskas. Jis pasveikino 91 metų garbingą svečią, savo ištverme, sportiniais laimėjimais džiuginusį tėvynę ir viso pasaulio lietuvius.

A. Vyšniauskas pasakojo apie Pirmąją tautinę olimpiadą, 1938 m. surengtą Kaune. Suplaukė ją lietuviai iš okupuoto Vilniaus krašto, iš kaimyninės Latvijos, tolimosios JAV, Kanados, Brazilijos bei Argentinos. Du tūkstančiai sportininkų iš Sporto rūmų nužygiavo į Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelį. Gaudė muziejaus varpai, aidėjo Lietuvos himnas, olimpinis fakelas įsiliepsnojo nuo Nežinomojo kario kapo amžinosios ugnies. Jausminga gen. Nagevičiaus, viltinga Prezidento A. Smetonos kalba, patrankų šūviai, šimtai balandžių smigo į orą, tūkstantinės minios ovacijos...

Taip prasidėjo trys laimingiausios A. Vyšniausko dienos: už dailų jį jojimą jis iškojo olimpiados bronzos medalį, už konkūro rungčių – sidabrą, o su trijų sportininkų

Antanas Vyšniauskas Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejuje

komanda greičiausiai ir be baudos taškų su žirgu įveikė 12 kliūčių ir laimėjo auksą.

Rietavo valsčiuje augusį valstiečio vaiką sportiškai eiti, bėgioti ir mėtyti kamuolį mokė pats Steponas Darius. Jį, kaip ir kitus drąsiausius pradinukus, kaimynas lakūnas ir motociklu pavėžindavo.

Vėliau – dešimt metų nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje, kol pateko į vokiečių nelaisvę, kur teko treniruoti sportinius žirus, kasti prieštankinius griovius. Paskui – pusę metų trukę tardymai, sovietiniai kalėjimai, lageriai... Ištrūkęs iš lagerio apsigyveno Dzūkijoje, dirbo

buhalteriu, girininku, liftininku. Laisvalaikiu rašo. "Gimtosios žemės šauksmas" – viso gyvenimo kūryba. Pagrindiniai A. Vyšniausko kūrybos motyvai – gimtasis kaimas, Žemaitijos gamta, tėvynės meilė. Kelis jo eilėraščius ir prozos ištraukas perskaitė "Ryto" gimnazijos mokytojos A. Brasevičienės parengti moksleiviai ir pats autorius.

Kalbėjusieji – A. Juška, E. Milius, J. Čepaitienė – parbrėžė A. Vyšniausko religingumą, patriotizmą, fizinį tvirtumą. Tai sektinas pavyzdys jaunajai kartai!

Eugenija
SIDARAVIČIŪTĖ

Skele bimas

Lapkričio 8 d. kviečiame dalyvauti Vaclovo Ivanausko-Genio, Gintauto gimimo 80-ųjų metinių minėjime. 12 val. šv. Mišios Raseinių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčioje. 13.30 val. minėjimas Raseinių "Kalno" vid. mokykloje. 15 val. prisiminimų ir pokalbių vakaras.

Aukštam smilčių kalnely širmi žirgeliai ganos, Sidabro pasagėlė į ežerėlį rieda.

Žolelėm pasikloję, rasužėm užsikloję, Aukštam smilčių kalnely broleliai narsūs miega.

Erškėčiais vainikuoti, širdelėj kulipkėlė, Aukštam smilčių kalnely broleliai narsūs miega.

Aukštam smilčių kalnely, už ažuolinių durų, Kur akmenėliai verkia, kur baltos paukštės miega.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Stasė Kisielytė-Šiurnienė 1926-2003

Gimė Justinavos k., Raseinių valsč. Mokėsi Skaudvilės gimnazijoje. 1946 m. suimta, nuteista 10 m. kalėti. Kalėjo Pečioros, Mordovijos lageriuose. 1955 m. išsiųsta į tremtį Krasnojarsko kr., Kanske. Ištekėjo už politinio kalinio. Susilaukė dukters. Į Lietuvą grįžo 1972 m. Gyveno Radviliškyje. Dirbo vaistinėje. Rašė eiles, dalis jų išspausdinta "Laisvės kovų archyve".

Palaidota Radviliškio kapinėse.

Užjaučiame dukrą su šeima ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius

Kazys Skučas 1935-2003

Gimė Marijampolės r., Iglirkėlių valsč., Obšrūtų k., ūkininko šeimoje. 1949 m. su tėvu ir broliu Vytautu (moterina buvo mirusi) ištremti į Irkutsko sr. Žigalovo r. Brolis Albinas – partizanas buvo suimtas, kalėjo. 1971 m. Kazys grįžo į Lietuvą. Vedė. Gyveno ir dirbo Kaune.

Užjaučiame sūnų ir artimuosius.

Bronė Budrienė 1922-2003

Gimė Vėžionių k., Prienų r. 1951 m. ištremta į Tomsko sr., Kargasovo r. Dirbo miško kirtimo darbus. 1954 m. pervežta į tremtį pas politinį kalinį tėvą, į Intą, Komiją. Tremtyje ištekėjo už politinio kalinio, susilaukė dviejų dukrelių. Į Lietuvą grįžo 1960 m. Apsigyveno Alytuje. Dirbo šaldytuvų gamykloje. Buvo aktyvi sąjūdininkė. Nuo 1990 m. – LPKTS Alytaus sk. narė, dainavo LPKTS Alytaus sk. chore.

Nuoširdžiai užjaučiame dukras.

LPKTS Alytaus skyrius

Izabelė Baublytė-Balčiūnienė 1924-2003

Gimė Diržaminų k., Trakų r., ūkininko, buvusio Lietuvos savanorio, šeimoje. 1941 06 14 su tėvais, dviem broliais ir sesute ištremta į Altajaus kr., o po metų – į ne gyvenamą Tit Arų salą Lenos žiotyse. Išbuvusi tremtyje 17 metų, 1958 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Alytuje. Dirbo med. seserimi. Išleido keturias poezijos knygas. Buvo aktyvi LPKTS Alytaus sk. narė, be jos eilių neapsiejo nė vienas skyriaus renginys.

Nuoširdžiai užjaučiame dukrą, sūnų, seserį ir artimuosius.

LPKTS Alytaus skyrius

Albina Kulbokaitė-Augustaitienė 1929-2003

Gimė Būdviėčių k., Pajevonio valsč., Vilkaviškio aps., gausioje ūkininko šeimoje. Mokėsi Kybartų gimnazijoje. 1948 05 22 su tėvais ištremta į Krasnojarsko kr., Mansko r., Malų Unguto gyv. (vyriausias brolis kalėjo Norilске). Dirbo miško darbus. 1956 m. ištekėjo už 1941 m. tremtinio Algimanto. Išvažiavo pas vyrą – į Altajaus kr., Turačiaką. Susilaukė sūnaus. 1967 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Vilkaviškyje. Dirbo Vilkaviškio konservų fabrike. Nuo 1992 m. – LPKTS Vilkaviškio sk. narė.

Palaidota Vilkaviškio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vyrą ir sūnų su šeima.

LPKTS Vilkaviškio skyrius

Patikslinimas

"Tremtynje" Nr. 43 (572), A. Tauronio straipsnyje "Po 45 metų..." minimo draugo pavardė – E. Vaznonis (ne E. Varnonis). Atsiprašome autoriaus ir skaitytojų.

Lietuvos paštuose jau galite užsiprenumeruoti "Tremtinys" 2004 metams

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas – 0117.

"Tremtinys" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams – 50 JAV dolerių. Tik labai prašome atkreipti dėmesį į tai, kad siųsdami "Tremtinio" prenumeratos čekius grafeje – Pay to the order of – rašykite: Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Jei užrašysite "Tremtiniai", bankas tokio čekio nepriims.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Ši daina siūloma įtraukti į 2004 m. Marijampolėje vyksiantį Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių dainų šventės repertuarą

Aukštam smilčių kalnely

Žodžiai A. Puišytės
Muzika V. Saikausko

